

Příloha č. I – Okruhy otázek k výzkumu v České republice

Okruh č. 1 Otázky zaměřené na obecné vnímání sociální ochrany a její legislativní ukotvení

1. Co pro Vás znamená a jak vnímáte ochranu dítěte? Co je z vašeho hlediska ochrany dětí nejdůležitější? Kdybyste měl/a popsat klíčové principy jaké by to byly?
2. Jaké je postavení dítěte a rodiny v českém systému ochrany dítěte?
3. Jaký je hlavní cíl / role ochrany dítěte?
4. Kdo je zodpovědný za hájení práv dítěte v systému ochrany? Nebo jak je organizován systém sociální ochrany dítěte v ČR?
5. Jak hodnotíte legislativní ukotvení ochrany dítěte v českém právním řádu? Vidíte v tomto ohledu nějaký prostor pro zlepšení? Co Vám chybí? A co naopak hodnotíte jako dobře zvládnuté?
6. Jak hodnotíte financování ochrany dětí v ČR?

Okruh č. 2 Postavení služeb ochrany dítěte při ochraně dítěte a jeho nástroje

1. Jaké postavení mají orgány péče o dítě při výkonu ochrany dítěte?
2. Jak vnímáte nejlepší zájem dítěte? Podle čeho jej hodnotíte? Kdy už dochází k porušování (a je potřeba zásahu) a kdy ještě ne?
3. Jaké nástroje / opatření mohou využít při ochraně dítěte?
4. Jaký je Váš názor na situaci, kdy dítě má opustit rodinu? Je to až poslední možnost, po nabídnutí všech ostatních služeb nebo pokud zjistíte závažnou situaci ihned dojde k odebrání dítěte?
5. Upřednostňujete pěstounskou péči nebo residenční péči? A v jakých případech tyto druhy intervencí volíte? Jaká je většinou využívána pro české prostředí a proč?
6. V České republice byla dlouhou dobu upřednostňována ústavní péče před pěstounskou péčí, v posledních letech se situace lepší a od ústavní péče se začíná upouštět? Jaký na to máte názor? Jak si to vysvětlujete a čím to může být způsobeno?
7. Uplatňujete sociální ochranu i pro děti, kteří již dosáhli 18 roku věku? A jak a proč? Jaké jsou možnosti?

Okruh č. 3 Aktéři ve službách péče o děti

1. V českém prostředí jsou úkoly ústředních orgánů péče o děti rozděleny mezi několik orgánů od ministerstva po jednotlivé obce, jak funguje společná spolupráce?
2. V Norsku je například ustanovena funkce ombudsmana pro dětská práva, jaký je Váš názor na tuto pozici? Hodnotíte ji kladně? Myslíte si, že by byla využitelná i v českém prostředí?

Okruh č. 4 Děti podléhající službě péče o děti

1. Jaká agenda sociálně právní ochrany je dle vašeho názoru v ČR nejvytíženější a proč?
2. Dle svých poznatků z Norska, a i na oficiálních stránkách je možné zjistit, že evidují relativně velký počet dětí podléhající péči. Čím si myslíte, že to je způsobeno a proč? A naopak ve srovnání s českým prostředím, jak vidíte tuto situaci? (počty dětí)
3. Jaké situace hodnotíte jako škodlivé pro nezletilého, vyžadující zájem orgánů péče o děti? Popřípadě jaké jsou situace kdy dochází k bezprostřednímu odnětí dítěte z rodiny?
4. Pokud shledáte podmínky, ve kterých dítě žije jako nepřekonatelné pro další pobyt v jeho domácím prostředí, jaký následuje postup? A v jakém časovém rozmezí dojde k vyjmutí dítěte z domova?
5. Po odejmutí dítěte z jeho přirozeného prostředí, jaká je jeho další cesta? Kam je umístěno a jak se dál pracuje s rodinou?
6. Jaké jsou podmínky pro to, aby bylo takové rozhodnutí zrušeno?
7. Jak se snažíte předcházet takovým situacím?

Okruh č. 5 Sociální ochrana a pracovní síla

1. Jaké jsou požadavky na vzdělání/kvalifikaci i u pracovníků ochrany dětí? Pociťujete nějaké nedostatky v oblasti kvalifikace sociálních pracovníků a jejich postavení?
2. Jaké kompetence / zodpovědnosti má sociální pracovník ochrany dětí?
3. Jakou úlohu při výkonu práce hraje byrokracie ve smyslu množství administrativy?
4. Jaké má sociální pracovník další pracovní možnosti kromě státní správy v rámci ochrany dítěte?
5. Jak hodnotíte v porovnání s průměrem platové ohodnocení pracovníků ochrany dětí?

Okruh č. 6 Sociální ochrana v Norsku a její vnímání nejenom ve vztahu ke kauze rodiny Michalákových

1. Před lety mezi Českou republikou a Norskem probíhala velká kauza odebraných dětí rodiny Michalákových. Znáte tento případ? Chtěla byste se k němu vyjádřit? Zajímá vás váš názor na tento případ? Myslíte si, že šlo o správné postupy? Jak byste tuto situaci řešila Vy? Obecně v českém prostředí jsou kauzy Barnevernetu a odebrání dětí velmi známé a většinou negativně vnímané, často se můžeme dočíst, že Barnevernet je tzv. zloděj dětí. Co si o tom myslíte? Jak vnímáte norskou ochranu dítěte? A myslíte si, že jejich postupy jsou přísné?

Příloha č. II – Okruhy otázek k výzkumu v Norsku

Okruh č. 1 Otázky zaměřené na obecné vnímání sociální ochrany a její legislativní ukotvení

1. Co pro Vás znamená a jak vnímáte ochranu dítěte? Co je z vašeho hlediska ochrany dětí nejdůležitější? Kdybyste měl/a popsat klíčové principy jaké by to byly?
2. Jaké je postavení dítěte a rodiny v norském systému ochrany dítěte?
3. Jaký je hlavní cíl / role ochrany dítěte?
4. Kdo je zodpovědný za hájení práv dítěte v norském systému ochrany? Nebo jak je organizován systém sociální ochrany dítěte v Norsku?
5. Jak hodnotíte legislativní ukotvení ochrany dítěte v norském právním řádu? Vidíte v tomto ohledu nějaký prostor pro zlepšení? Co Vám chybí? A co naopak hodnotíte jako dobře zvládnuté?
6. V zákoně o dětech (Child Welfare Act) je výslovně uveden zákaz jakýkoliv dětských trestů, jaké máte zkušenosti s jeho dodržováním, popřípadě jak je tento zákaz přijímán veřejností?
7. Podle mých zjištění, norský zákon o sociální ochraně (The Child Welfare Act) je vypracován na národní úrovni, nicméně silnou pozici mají i obce, které si mohou vykládat svoje povinnosti a způsoby výkonu odlišněji, jak toto funguje je praktické úrovni (například jak se liší Váš výklad v s výkladem v Oslu?) a v čem se jednotlivé výklady hlavně liší?
8. Jak je financována sociální ochrana dětí v Norsku?

Okruh č. 2 Postavení služeb ochrany dítěte při ochraně dítěte a jeho nástroje

1. Jaké postavení mají služby péče o dítě při výkonu ochrany dítěte?
2. Jaké nástroje mohou využít při ochraně dítěte?
3. Jak vnímáte nejlepší zájem dítěte? Podle čeho jej hodnotíte? Kdy už dochází k porušování (a je potřeba zásahu) a kdy ještě ne?
4. Jaký je Váš názor na to situaci, kdy dítě má opustit rodinu? Je to až poslední možnost, po nabídnutí všech ostatních služeb jako je poradenství apod.? Nebo pokud zjistíte závažnou situaci ihned dojde k odebrání dítěte?
5. Upřednostňujete pěstounskou péči nebo residenční péči? A v jakých případech tyto druhy intervencí volíte? Jaká je většinou využívána pro norské prostředí a proč?
6. Uplatňujete sociální ochranu i pro děti, kteří již dosáhli 18 roku věku? A jak a proč? Jaké jsou možnosti?

Okruh č. 3 Aktéři ve službách péče o děti:

1. V norském prostředí jsou úkoly ústředních orgánů péče o děti rozděleny mezi několik orgánů od ministerstva po jednotlivé obce, jak funguje společná spolupráce?
2. V roce 2004 došlo k založení BUFDIRU (Norského ředitelství pro děti a mládež) a současně vznikl tzv. BUFETAT (Úřad pro děti a mládež, který je agenturou pod ministerstvem z 5 regionálními částmi) jaký je vztah mezi těmito dvěma subjekty?
A jak hodnotíte jejich vznik?
3. V Norsku jako prvních evropských států byla ustanovena funkce ombudsmana pro dětská práva, jak se k této pozici stavíte? A jaká je spolupráce s ním? Hodnotíte tuto pozici pozitivně?

Okruh č. 4 Děti podléhající službě péče o děti:

1. Dle mých údajů, které jsem získala na stránkách statistického úřadu Norska mě velmi překvapil relativně vysoký počet dětí podléhající péči.
Jak si to vysvětlujete a čím to může být způsobeno?
2. Jaké situace hodnotíte jako škodlivé pro nezletilého, vyžadující zájem orgánů péče o děti? Popřípadě jaké jsou situace kdy dochází k bezprostřednímu odnětí dítěte z rodiny?
3. Pokud shledáte podmínky, ve kterých dítě žije jako nepřekonatelné pro další pobyt v jeho domácím prostředí, jaký následuje postup? A v jakém časovém rozmezí dojde k vyjmutí dítěte z domova?

4. Po odejmutí dítěte z jeho přirozeného prostředí, jaká je jeho další cesta? Kam je umístěno a jak se dál pracuje s rodinou?
5. Jak se snažíte předcházet takovým situacím?
6. Jaké jsou podmínky pro to, aby bylo takové rozhodnutí zrušeno?

Okruh č. 5 Sociální ochrana a pracovní síla

1. Jaké jsou požadavky na vzdělání/kvalifikaci i u pracovníků ochrany dětí?
2. Jaké kompetence / zodpovědnosti má sociální pracovník ochrany dětí?
3. Jakou úlohu při výkonu práce hraje byrokracie ve smyslu množství administrativy?
4. Jaké má sociální pracovník další pracovní možnosti kromě státní správy v rámci ochrany dítěte? Působí na tomto poli nějaké další státní/nestátní organizace?
5. Jak hodnotíte v porovnání s průměrem platové ohodnocení pracovníků ochrany dětí?

Okruh č. 6 Sociální ochrana v Norsku a její vnímání nejenom ve vztahu ke kauze rodiny Michalákových

1. Před lety mezi Českou republikou a Norskem probíhala velká kauza odebraných dětí rodiny Michalákových. Znáte tento případ? Chtěla byste se k ní vyjádřit?
Zajímá mě váš názor na tento případ? Myslíte si, že šlo o správné postupy? Jak byste tuto situaci řešila Vy?
Obecně v médiích jsou kauzy Barnevernetu a odebrání dětí, celoevropsky známí, a velmi často se v médiích můžeme dočíst, že Barnevernet je tzv. zlodějem dětí – Co si o tom myslíte? Myslíte si, že jsou postupy Barnevernetu přísné?